

Horní náměstí – Ratusz
 Godziny otwarcia: codziennie: 9 – 19 h
 infocentrum@olomouc.eu
 Tel.: +420 585 513 385, +420 585 513 392, Fax: +420 585 220 843
 http://tourism.olomouc.eu

CI Ołomuniec oferuje następujące usługi:

1. Informacje turystyczne i zakwaterowanie
 - informacje turystyczne nt. Ołomuńca i jego okolice
 - wyszukiwanie połączeń komunikacyjnych
 - usługi przewodnickie
 - wejście na wieżę ratusza codziennie o 11.00 i 15.00
 - przyjmowanie zamówień na zwiedzanie ratusza z wyjściem na wieżę
2. Informacje kulturalne, towarzyskie i sportowe
 - przedsprzedaż biletów na imprezy kulturalne odbywające się w Ołomuńcu
3. Sprzedaż pamiątek i map
4. Informacje o działalności Magistratu miasta Ołomuńca i innych instytucji na terenie miasta
5. EUROPE DIRECT – Centrum Informacji Europejskiej

**Karta, z którą
zaoszczędzisz!**

Karta turystyczna, ważna 48 godz. lub 5 dni oferuje w Ołomuńcu, na Morawach Środkowych i w Jesionikach:

DARMOWE WEJŚCIA: Zamki, pałace, muzea, zoo, MHD Olomouc (komunikacja miejska), minigolf, atrakcje adrenalinowe i inne

ZNIŻKA: parki wodne, zabiegi uzdrowiskowe, jaskinie, restauracje, zakwaterowanie i inne.

Kartę można nabyć w punktach informacji oraz u innych sprzedawców prowizyjnych.

Więcej informacji na: www.olomoucregioncard.cz

OLOMOUC region CARD

W 1800 roku zespół mechaniczny zegara astronomicznego zatrzymał się na okres 11 lat i wkrótce po wykonaniu kolejnego remontu stanął, i to aż do 1898 roku. Wtedy, w okresie szczytowego rozkwitu historyzującej architektury, zegar przybrał romantyczną postać, która po raz pierwszy w istotny sposób naruszyła jego artystyczną i techniczną oryginalność. Nowa maszyna Eduarda Korfhagego już pokazywała planetarium w oparciu o model heliocentryczny. Dekoracje malarskie i rzeźbiarskie zostały zastąpione produktami rzemieślniczymi architekta Roberta Dammera, malarza Richarda Bitterlicha oraz rzeźbiarzy Bern–hardta Hoetgera i Franza Cellera. Ostateczną negacją pozostałej wartości historycznej zegara astronomicznego, jako pamiątki historycznej, stanowiła jednak dopiero działalność Karola Svolinskiego w latach 1947 – 1955. Poprzedziło ją domniemane zniszczenie zegara pod koniec drugiej wojny światowej, które bynajmniej nie osiągnęło stopnia zniszczenia praskiego zegaru. Niemniej, w środku ponurych lat 50-tych rozjaśniła ówczesny ołomuniecki Rynek Stalina mroząca idylla Słonecznego Miasta Nieumiałka, zaludnionego wprawdzie pracującymi, tańczącymi i uprawiającymi sport Hanakami. Aczkolwiek Svolinski w czasach swojej młodości już na miejscu pątniczym Svatém Kopečku koło Ołomuńca dał się poznać jako wysokiej rangi rzeźbiarz lalek, autorką ruchomych figurek na zegarze astronomicznym została jego żona Maria. Mozaiki szklane z tematyką Jazdy Królów, Orszaku Królewienek, Robotnika, Chemika oraz alegorie dwunastu

*Ucieczka do Egiptu (1898),
Bernhardt Hoetger.*

*Święty Jerzy walczący ze smokiem
(1898), Bernhard Hoetger.*

Uroczyste odsłonięcie zegara astronomicznego w stylu neogotyku 22 maja 1898 r. (zdjęcie fotografa ołomunieckiego H. Schleifa).

miesiący dostarczyło na podstawie tektur Svolinskiego przedsiębiorstwo państwowe Česká mozaika w Novém Boru. Naprawy mechanizmu zegarowego z 1898 roku, jednego pozostawionego starszego elementu, dokonał Konrad Schuster. Nowy repertuar muzyczny przygotowali Antoni Schindler oraz Józef Harna – to dzięki nim zegar obecnie wygrywa hanackie pieśni ludowe „Za Náměščó na kopečko”, „Daleká, šeroká je cesta po Holomóc” oraz „Vrbe se nám zelenájó“.

W 1990 roku po usunięciu ołomunieckich pomników Józefa Stalina oraz Klementa Gottwalda zostało automatycznie postawione pytanie, czy byłoby możliwe przywrócenie bardziej stosownej postaci zegara astronomicznego. Dyskusja zaraz na początku załamała się, ponieważ tutejszy Urząd Ochrony Zabytków stanowczo odmówił zajmować się zegarem jako zabytkiem historycznym. Obecnie z kolei znaczącym staje się fakt, że dzieło Svolinskiego do swego rodzaju wyjątkowy dokument czasów, których nie powinno się zapominać.

Tekst: Marek Perůtka

Zdjęcia: archiv MMO, Vlastivědné muzeum Olomouc, Státní okresní archiv v Olomouci

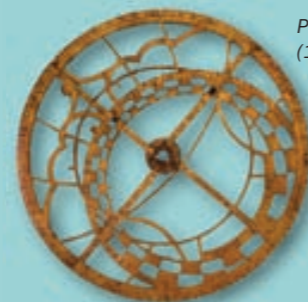
OLOMOUC

Zegar astronomiczny

Słynny ołomuniecki zegar astronomiczny stanowi część składową północnej elewacji ratusza. Jego ramę architektoniczną tworzy wnęką zwieńczona ostrołukiem, sięgająca prawie 14 metrów wysokości. Obecny kuriozalny wygląd zegaru astronomicznego w stylu socrealizmu w niczym nie przypomina jego dawnej historii, ani artystycznej i naukowej wartości, nawet bogactwa ruchomych figur, które w przeszłości przy akompaniamencie muzycznym przyciągały uwagę swoją barwnością. Wbrew temu, przynajmniej źródła archiwalne oraz zbiory muzealne dają dzisiaj świadectwo o tym, czym zegar w przeszłości zadziwiał już od XV wieku.

Planisphaerium Pawła Fabrycjusza (1573 – 1575).

Barokowy wskaźnik faz księżyca (1746).

Słoneczny i księżycowy wskaźnik tarczy astronomicznej (1573 – 1575).

Tutejsza legenda wiąże jego powstanie z latami 1419 – 1422. Stan obecnej wiedzy o dziejach budowy ratusza ołomunieckiego określa powstanie wnęki dla zegara astronomicznego dopiero do czasów przebudowy w okresie późnego gotyku, rozpoczętej w 1474 roku, jednak pierwszą niepodważalną wzmiankę a zegarze mamy dopiero z 1519 roku. Pierwotny zegar astronomiczny, którego wyglądu nie znamy, został „odnowiony i usprawniony” podczas pierwszej dużej rekonstrukcji podjętej w latach 1573 – 1575. Uczestniczyli w niej uczeni – astronom i mechanik – zegarmistrz: słynny profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego profesor Paweł Fabrycjusz, osobisty astronom i lekarz cesarza Maksymiliana II oraz ołomuniecki zegarmistrz Hans Pohl. Zegar astronomiczny wtedy w ilustracyjny sposób przedstawiał średniowieczne wyobrażenie o budowie świata, ujętego w postaci gotyckiego ołtarza skrzydłowego z rzeźbiarskimi i malarskimi dekoracjami. Stanowiły je ruchome figurki połączone z mechanizmami muzycznymi oraz wybijania i obrazami na drewnie na wzór obrazów tablicowych. Świat podzielony do trzech sfer pokazywał najniżej położone kalendarium (sfera ziemska), nad nim planetarium (sfera gwiazdowa) a u góry teatr figur z aniołkami trzymającymi pałeczki, połączone z kurantami (sfera anielska). Wojnę trzydziestoletnią zegar ledwo przeżył, zresztą podobnie jak całe miasto. Do jego kolejnego remontu w latach 1661 – 1662 wezwano ślusarza Marcina Kelbla, zegarmistrza Franciszka Jahna oraz jezuitę Antoniego Gerharda, matematyka i eksperta w spra-

wach astronomii. W tym też czasie wzbogacono dekoracje malarskie zegara astronomicznego malowidłami ściennymi z tematyką Siedmiu sztuk wyzwolonych namalowanymi na wewnętrznych powierzchniach wnęki. Dolną część zegara stale zajmowały tarcze Fabrycjusza z czterema mniejszymi po bokach. Ich cyferblaty wskazywały kwadransy, całe godziny, planety, znaki dni oraz tzw. nierówne godziny. Dzień w roku wskazywany był na dolnym kalendarium przez anioła trzymającego w ręce wskazówkę. W środkowej części zegara astronomicznego umieszczony był kurant, nad nim portret władcy, a na samym wierzchu figura półleżącej bogini Luni. Boczne „skrzydła” zegara urozmaicały grupy lalek mechanicznych. Po lewej stał Św. Wacław, wokół którego Św. Jerzy na koniu ścigał uciekającego smoka. Nad nimi mnich w czasie wybijania godzin przesuwiał paciorki różańca, a pustelnik pociągał za dzwonek. Prawa grupa poniżej przedstawiała Madonnę z Dzieciątkiem, której składali pokłon Trzej Królowie. Powyżej grupy funkcję dzwonnika wykonywał renesansowy kawaler w towarzystwie trębacza. Ostatni duży remont zegara astronomicznego w jego pierwotnej postaci, opierający się na wiedzy o obrotach słońca i planet wokół ziemi, nastąpił w latach 1746 – 1747. Głos znowu zabrali zegarmistrz, budowniczy organów i jak dotąd najślynniejszy twórca dekoracji malarskich zegara astronomicznego, ołomuniecki malarz barokowy Jan Krzysztof Handke. Podczas wybierania tematów na wewnętrzne ściany zegara Handke trzymał się tematu Siedmiu

Ruchoma renesansowa rzeźba dzwonnika (1573 – 1575).

„Przedstawienie artystycznie wykonanego zegara w jego doskonałym stanie w 1747 roku”. Akwarela J. W. Fischera (1805).

sztuk wyzwolonych, wybór których podporządkował gloryfikacji nauk przyrodniczych – Mechaniki, Arytmetyki, Astronomii i Geometrii. Do nich dołączyły Dialektyka, Gramatyka oraz Muzyka, ostatnią alegorią brakującą do parzystej liczby osiem Handkemu wydawała się być Gorliwość, warunek osiągnięcia sukcesu w którejkolwiek dziedzinie. Po stronie czołowej u dołu Handke, dając wyraz własnej pewności siebie, wymalował dwóch głównych autorów całego dzieła – zegarmistrza i malarza, którego można uważać za własny autoportret mistrza.